

Umor občinskega tajnika

V. M., foto: arhiv Demokracije

Iz zadnje številke *Zaveze* (št. 67) objavljamo (skrajšano) zgodbo prim. dr. Cirila Armenija o medvojnih dogodkih v Dolenjskih Toplicah in o partizanskem umoru njegovega očeta v breznu Padež pri Novem mestu.

Napis na grobu žrtev iz brezna Padež na pokopališču v Ločni

» Moj oče je bil organist z orglarsko šolo in občinski tajnik, mama pa zastopnica Vzajemne zavarovalnice za občino Dolenjske Toplice. Imela sta štiri otroke: mene, hčerko, pet let starejšo od mene, eno leto starejšega in šestnajst let mlajšega brata.

Zarota proti očetu Ob začetku druge svetovne vojne oz. ob padu Jugoslavije se je jugoslovanska armada z begom umikala od tedanje avstrijsko-jugoslovanske meje proti jugu in med umikanjem povzročila med dolenjskim ljudstvom velik preplah zaradi nasilništva vojakov (imenovanih četniki) med ljudmi, če niso dosegli, kar so pač potrebovali. Ta preplah je povzročil tak strah, da si ljudje na določenih pro-

metnicah ponoči niso upali spati po domovih. Skrivali so se po skednjih in drugih gospodarskih poslopih in zidanicah.

Občinski urad v Dolenjskih Toplicah je imel v kletnem delu stavbe občinski zapor in oče nas je v noči, ko je bilo pričakovano najhujše, zaklenil v ta kletni zapor, da je bil za nas brez skrbi.

Nekaj dni pred to nočjo so na občinski urad prišli k očetu določeni občani (imen ne poznam) in ga prosili, naj jim izroči orožje, ki je bilo v občinskem prostoru kot lastnina vojaškega urada občine. To zahtevo so izražali kot nujo, da bi s tem zaščitili vas pred samovoljo teh četnikov – beguncev.

A prav to noč je prišlo do odkritja morilskega načrta spraviti prav to noč s poti mojega očeta.

Tako je sklenila skupina, ki je dobila orožje od njega. Eden iz te skupine pa je to sporočil mojemu očetu, ki se je umaknil, prišel še pravočasno k nam v občinski zapor in se rešil.

Naslednje jutro pa smo že zaslišali italijanske okupatorske tovrnjake z vojaki, s tem pa je bila preprečena zločinska namera proti mojemu očetu.

Prašiči za Bazo 20 Ob znani roški ofenzivi se je oče umaknil z mojo sestro v Ljubljano. Takrat je bilo ravno po moji mali maturi in je lahko starejšega brata poslal na počitnice v Planino pri Rakeku, mene pa k mami domov, da ne bi bila sama. Mama je bila namreč noseča. Z veseljem sem bil z njo. Imela sva že skoraj 80 kg težkega

prašiča. Ko je prihajal mamin čas, sva šla peš v Novo mesto, kjer sem jo pri znancih pustil čakati, sam pa sem se seveda moral vrniti domov. Bili smo razkropljena družina. Ostal sem sam s prašičem. Pa tudi to ne dolgo. Po zaplembi dveh koles in očetovega motorja Cindap 250 so mi neko noč odpeljali tudi prašiča. Ta se je znašel v nadaljnji reji pri bivšem županu občine Toplice v vasi Obrh, kjer so redili več prašičev, namenjenih v Bazo 20. Ko sem zjutraj prišel v župnišče, kjer mi je sošolčeva teta, sestra in gospodinja tedanjega župnika Oražma, vsak dan dajala mleko, me je vprašala, če imam še prašiča. Debelo sem jo pogledal, ona pa mi je povedala, da so mi ga ponoči zaplenili. Stekel sem domov. Res, svinjak je bil prazen. Čez kakšen teden ali dva me je ista gospa vprašala, če vem, kje je prašič, in mi povedala, kje ga najdem. Star sem bil 14 let, in ker je bila roška ofenziva, nisem imel kam iti. Ustavljen je bil ves promet, tudi železniški. Obiskovati bi moral 5. razred gimnazije v Ljubljani, pa nisem upal prepeščititi 75 km.

Po ukradenega prašiča Na vsak način sem se hotel prepričati, kaj je s prašičem. Neka notranja sila me je naslednje jutro pognala peš mimo vse okupatorjeve navlake v štiri kilometre oddaljeno vas Obrh. Prišel sem do županove hiše. Tam so svinjaki imeli obežno ograjo, v njej so se drenjali neznano kje zaplenjeni prašiči, med njimi tudi moj. Nisem mogel verjeti, a prerinil se je k meni in me ovohaval in se me z rilcem hotel dotakniti.

Stopil sem do vrat na zadnji strani hiše in brez trkanja vstopil v prostor. Županova žena je sedela s skledo v naročju in zajtrkovala. Žlica ji je padla iz rok, tako se

je ustrašila, ko je zagledala moško bitje v civilu. Takrat namreč ni bilo nikjer moškega življa. Pred italijansko vojsko so se vsi poskrili in jaz sem bil neverjetna izjema. »Ne bojte se, tovarišica, saj me poznate in nič žalega vam ne nameravam storiti,« sem dejal in dodal, »prišel sem samo povedat, da če moj prašič, ki me je zunaj že pozdravljal, ne bo naslednjega dne v mojem svinjaku, ne bom odgovarjal za vas in vse tu nakradene prašiče!« Ker se je bala, da bi prašiča na poti italijanska vojska zaplenila, sva se dogovorila, da jo bom na cesti iz Meniške vasi nad Toplicami, kjer je sedaj osnovna šola, ob določeni uri zjutraj čakal.

Očetov umik S hčerko sta bili naslednje jutro točni. Prišli smo do nekdanje kovačije Šobar, tam pa sta evidentno na nas že čakala oba tov. Šobarja, kovač in mesar. Videti je bilo, da sta bila o moji zahtevi že obveščena. Ker sta kazala veliko zanimanje, sem ju povabil bliže in dobesedno rekel: »Stopita bliže! Nekaj ste ga že poredili, a ste napravili dve napaki. Ljudem govorite, da za vsako stvar, ki jo kje vzamejo, dajo potrdilo in bo po vojni plačano. Mene niste niti zbudili, kaj šele kakšno potrdilo izdali. Moje ga ste ukradli! Drugič pa ste me zelo prizadeli, češ, saj ta mulec ne zna rediti prašičev, saj ima komaj malo maturo klasične gimnazije.« Poudaril sem, da tu odločam jaz. »Jaz ga hranim in hranil ga bom, dokler bom imel s čim, potem pa se bomo pogovarjali, kdo ga bo jedel!« Potem smo ga odpeljali v svinjak in vse je bilo tiho. Jaz pa sem bil v hudem strahu, kaj vse bo še sledilo.

Čez tri tedne sva ga s prijateljem iz osnovne šole demonstrativno pri belem dnevu odpeljala v Vavto vas, kjer smo ga v svinjaku župnišča poredili do 120 kg in zaklali.

Po koncu roške ofenziva se moj oče s hčerko, ki je na novomeški gimnaziji že opravila malo maturo, ni hotel vrniti v Dolenjske Toplice, kar je bilo povsem razumljivo. Občinski urad je odprl kar v Gornji Straži in tam opravljal vsa tajniška dela za potrebe celotne občinske skupnosti. Stanovanje je dobil pri vaškem

zaščitniku. Mama z novorojenčkom se mu je pridružila, jaz pa sem zapustil Dolenjske Toplice in se vključil med svoje.

»Vabilo« v partizane Kmalu zatem je oče po partizanski kurirki dobil pismo svojega mlajšega brata. Ta je iz Gorenjske s pomočjo ženine prijateljice tov. Kardeljeve, predvojne sodelavke v tovarni Saturnus, pobegnil v Ljubljansko pokrajino in se tako izmaknil nemški mobilizaciji. Pristal je v Rogu v Bazi 20, kjer so ga uporabili za »obveščevalca«. S tem pismom je 15 let mlajši brat očeta vabil v partizane z grožnjo, da bomo sicer njegovi otroci končali na »otokih«. Pisanje takega pisma so mu gotovo ukazali njegovi nadrejeni, saj take vsebine od njega nismo pričakovali. Oče je na hrbtni strani v odgovor zapisal, da se mati v grobu obrača zaradi njegovega početja. Takšen odgovor je šel z isto kurirko nazaj tja, od koder je pismo prišlo. Šlo je v roke tistim, ki so mlajšega brata uporabili za vabo, da bi na zvit način odstranili iz Dolenjskih Toplic jedro dotedanje oblastne strukture, ki je bil tedanjim domačim prokomunističnim naprednjakom v napoto.

Baza 20 na Rogu je spadala pod občino Dolenjske Toplice. Tu pa je bilo tudi zdravilišče s toplo vodo, ki je bilo za okupatorja gotovo glavna vaba za zasedbo tega kraja. Vendar so se čez čas zaradi varnosti potegnili nazaj preko mosta na levi breg reke Krke v Gornjo Stražo, ker jim je

Kosti na dnu brezna Padež

bila tam zaradi železniške postaje tudi komunikacija z njihovim zaledjem olajšana.

Brat gre k domobrancem Naša družina je vse do italijanske kapitulacije stanovala pri družini vaškega zaščitnika tov. Darovca. Takoj prvega dne po odhodu italijanske vojske pa je moral oče predati vse občinske posle

kmalu zavila v smer novomeškega bloka in prestopila k domobrancem. Konca vojne kljub temu nista dočakala.

Umor 17 očetov Očeta so po aretaciji kakšen teden držali zaprtega brez hrane in vode v Dolenjskih Toplicah v nekdanji Sitarjevovi trgovini, ki je bila tedaj med zdraviliščem in hotelom, sedaj pa je

Armenijevi: mama Antonija, oče Franc, med njima pa otroci Ciril, Milena in Emil

partizanom. Občinski urad je bil ukinjen, naslednjega dne ob 6-ih zjutraj pa so očeta aretirali, mojega, leto dni starejšega brata (15 let) pa nasilno mobilizirali v svojo brigado. Ta brigada je šla skupaj z umikajočo se italijansko vojsko proti Turjaku, kjer so kolaboracionistično z italijanskimi topovi razbili graščino in v njej uničili postojanko vaških straž. Tedaj je nemška vojska, ki je po italijanski kapitulaciji prevzela Ljubljano, vdrla na jug proti Turjaku, da bi razčistila tamkajšnjo situacijo. Komanda brigade je svojim ukazala, naj se razbežijo po domovih, in tako je moj brat prišel domov, a v tako obupnem stanju, da je rabil mesec dni, da si je opomogel in prišel k sebi.

Sledil je nov ukaz, naj se brigada takoj zbere pri Semiču. Tega pa moj brat ni zmož, saj smo malo pred tem zvedeli, da so partizani, ki so bežali iz Novega mesta, s seboj iz zaporov odpeljali 17 civilistov in jih na poti na Gorjance nesojene, kot odvečno prtljago, kratko malo z rafalom v hrbet pobili in zmetali v kraško jamo, v brezno blizu vasi Mihovca. Med njimi je bil tudi naš oče.

Brat je s prijateljem sicer odšel proti zbornemu mestu, a sta

tam bife z vhodom v zdraviliške bazene. Trikrat sem ga hotel obiskati. Niso mi dovolili govoriti z njim, lahko pa sem ga gledal skozi steklo izložbenega okna, kakor vsi ostali, ki so uživali v njegovem sramotanju, kajti bil je le v spodnjem perilu. Vsakokrat sem s seboj prinesel njegovo obleko, a je ni smel sprejeti. Šele kasneje sem izvedel, da je smel obleči uradno »financarsko uniformo«, s katero ga je tedaj sramote rešil naš sosed. Vse to sem izvedel kasneje, kajti nisem ga več videl, ker so ga že odpeljali v razvaline graščine Brajtenav pri Prečni, kjer je že bilo zbranih več ljudi, ki jih je čakala enaka usoda.

Naslednja njegova postaja je bilo novomeško sodišče, od koder se je njegova usoda brez kakšne sodne odločitve nadaljevala na partizanskem begu pred Nemci in se 21. oktobra 1943 končala v skupinskem poboju okoli 17 izbranih družinskih očetov in pomembnih meščanov Novega mesta z rafalom in pristankom v breznu. Cilj je bil dosežen in komunisti so brez neprijetnega prateža lahko hitreje bežali naprej v Belo krajino. Naslednje dni je časopis Slovenski dom že objavil vse podrobnosti ▶

► tega njihovega grozodejstva. Trije pazniki, tri ločena pričevanja, ki so bila že med vojno objavljena tudi v črnih bukvah.

Bombardiranje V času, ko so očeta imeli v novomeškem zaporu, starejšega brata pa od turjaške tragedije še ni bilo domov, so nemška letala trikrat bombardirala Novo mesto, med zadnjim bombardiranjem pa odvrгла tudi tri bombe na Gornjo Stražo, z namenom zrušiti vilo, v kateri so Italijani ob svoji kapitulaciji paktirali s partizani. Za neovirano pot domov so Italijani s svojimi topovi in skupno s partizani bombardirali Turjak in s tem uničili močno postojanko vaških straž.

Da pa je bila mera naše družinske nesreče polna, so one tri bombe v Straži le za nekaj deset metrov zgrešile cilj in popolnoma zrušile prav tisti del Darovčeve hiše, v kateri je bila naša družina. Moja sestra je pestovala novorojenčka, mama pa je počivala po naporni poti iz Novega mesta. Želela je obiskati svojega moža, pa so jo že na vratih odslovili.

Imeli pa smo srečo v nesreči in ni bil noben poškodovan. Sestra se je, ko je zaslišala žvižganje bomb, z otrokom skrila pod debelo hrastovo mizo, mama pa je obležala na postelji. Na njo se je zrušil strop, ki je bil iz lesenih

tramov in s celoletnim pridelkom pšenice na njem in jo pritisnil v bok, tako da se ni mogla niti premakniti. Sreča je bila, da sem bil jaz tedaj le 100 m stran nad našo hišo v vinogradu. Sestra z dojenčkom v naročju je bila pod mizo na varnem in me je lahko klicala na pomoč, mama pa tega ni mogla. Mama je bila namreč popolnoma zasuta, in če bi globoko vdahnila, bi se verjetno zadušila. Je pa le malo osvobodila roko in z njo migala, da sem jo jaz opazil in ji osvobodil glavo, da je lahko vsaj dihala. Medtem so prišli na pomoč sosedje in smo jo z odpa-

Spominske plošče žrtvam revolucije v Dolenjskih Toplicah

dlim dolgim tramom in kontrapozo razbremenili ter jo na njeno prošnjo kar izvlekli iz ruševin. Bala se je, da ji bo vsak čas zdrobilo medenico. Do tega ni prišlo, doživela pa je hud crash-sindrom in zaradi tega ostala trajno nesposobna za kakršnokoli samostojno in odgovornejše delo.

»Protiusluga« Bili smo, kot pravimo, kar naenkrat »na psu«. Brez dela in brez jela, še tisto malo, kar je bilo na zalogi, je zaradi strahotnega razdejanja odneslo k vragu. Nikjer nismo mogli nič nabrati, kupiti, v vsej občini ni bilo trgovine. Popolnoma smo bili odvisni od dobrote in usmiljenja sosedov in prijateljev. Nismo mogli do najnujnih prehrabnih artiklov, ni bilo soli, sladkorja, ni bilo hrane za dojenčka. Streho nad glavo smo dobili pri drugem sosedu, pri Ašovih. Vsem se je, logično, najbolj smilil dojenček. Ženske so silile sestro, naj gre v Novo mesto kaj kupit, a si ni upala, ker tedaj to ni bilo dovoljeno. Pregovorile so jo, naj bi vseeno šla z našo sosedo, ki je bila partizanska kurirka. Le-tej naj bi prisotnost moje sestre koristila na bloku, v zameno pa partiza-

ni moje sestre ne bi kaznovali. Z lahkoto sta prišli v mesto in se dogovorili za skupni povratek. Kurirka na dogovorjeno mesto ni prišla in tako je morala sestra sama domov. Nakupila je najnujnejše stvari, kot sta sol in sladkor, da bi mama lažje pripravljala otroško hrano. Niti pomislili nismo, da bi bila vse to zvižajača. Postavili so namreč zasedo in preverili, kaj je kupila. Našli so izvod časopisa *Slovenski dom*, ki je bil prepovedan in zaradi tega se je smatralo, da je storila sovražno dejanje. Slučajno je bil v zasedi tudi nek študent iz Gorenjske, ki ji je potem vse to vzel in jo poslal domov. Prišla je vsa objokana. Ko je bil že mrak, je nekdo potrkal na vrata. Ustrašili smo se, predvsem ko smo videli, da je bil fant iz zasede. Prišel je le povedat, da se nimamo česa bati, ker je nadrejenim poročal, da je bilo pri njeni kontroli vse v redu. Sestri je dejal, naj se ne sekira, da jo razume, da imata podobno usodo, le da so njemu očeta ubili Nemci, nam pa partizani. Nakupljene stvari je zadržal zase kot protiuslugo, ker jo je rešil. Pregovorno bi to lahko zaključili: Konec dober, vse dobro!

Umik na varno V Podgori, pol ure hoda od Zgornje Straže, je bila kmetija Červanovih, in sicer

Kdo je bil Janez Marn - Črtomir?

V prvem delu *Zaveze* (št. 67) je, kot je običajno, objavljen daljši in zelo poglobljeni komentar urednika *Zaveze* Justina Stanovnika o nedavnih predsedniških volitvah, o nasprotovanju postavitvi spomenika banu Marku Natlačenu na Vipavskem, o novi Bučarjevi knjigi, o krščanstvu, ki je mnogim v Sloveniji hud trn v peti, in o dokumentarcu o otrocih s Petrička. V rubriki *Kako se je začelo* je objavljeno pričevanje Cirila Armenija o usodi njegovega očeta, občinskega tajnika v Dolenjskih Toplicah, ki so ga leta 1943 umorili partizani, in o prizadevanjih v 90. letih za prenos posmrtnih ostankov iz brezna pri Padežu na pokopališče v Ločni (zgodbo smo v krajši obliki povzeli v tej številki *Demokracije*).

V rubriki *Pripovedi* je Vanja Kržan, neutrudna sodelavka *Zaveze*, tokrat prispevala daljše pričevanje družine Janeza Mertlja iz Srednjega vrha nad Gozdom - Martuljkom, ki jo je komunistični režim leta 1949 nasilno preselil na Kočevsko. Janez Prosen piše o svojih doživetjih mobiliziranja v nemško vojsko v Franciji. Janko Maček je tokrat raziskal zgodbo Jakoba Žaklja iz Šentjošta, predvsem o povojnem nasilju Udbe nad Žakljevo družino. Tine Velikonja je raziskal medvojno pot Janeza Marna - Črtomira, ki je nekaj posebnega, zanimivega, prav tako njegova skrivnostna smrt. Najprej je bil partizan, vendar je, ko je videl, da gre za zločinsko združbo, ubral samosvojo pot, ki vse do

danes ostaja precej prikrita. Velikonja je o Marnu veliko odkril, vendar žal ni upošteval vse literature (v članku je sicer nekaj žaljivih izrazov o Marnu).

V drugem delu *Zaveze* je objavljen članek češkega filozofa in disidenta Jana Patočke o *Listini 77*. Maja A. Ficko razmišlja o evropskih soočanjih s preteklostjo, Justin Stanovnik o morebitnem novem katoliškem shodu, Tine Velikonja pa o (ne)primernosti volilne kampanje Lojzeta Peterleta. Sledi blok govorov s spominske slovesnosti na Te-

harjah (Anton Stres, Blaža Cedilnik, Justin Stanovnik). Objavljen je tretji del korespondence med Mirkom Javornikom in Danom Šerkom, ki jo je pripravila Ivanka Kozlevčar. Objavljen je zapis Anice Benčina s spominske slovesnosti v Hrovači v spomin na žrtve, ki so jih leta 1943 partizani umorili v Jelendolu pri Grčaricah, na koncu pa še prevod članka Karla Petra Schwarza iz *Frankfurter Allgemeine Zeitung*a o odkrivanju množičnih grobišč v Sloveniji.

Grob žrtev iz Padeža v Ločni

Napis z imeni žrtev iz Padeža na grobu v Ločni

malo pod cesto ob Dolenji Straži, ki je skoraj mejila z Brajtanovo opuščeno graščino. V njej so imeli komunisti, tedaj ko so mojega očeta privlekli v porušene kleti, že nekaj drugih oseb. Med njimi tudi kmeta Červana. Vsako jutro je njegova žena želela govoriti z njim, pa je niso pustili in so ga potem raje ubili in imeli mir pred njo. Jaz sem bil birmanski boter njenemu sinu. Ta skupna usoda pa nas je še bolj povezala. Ko smo bili mi v najhujši zadregi za hrano, nam je gospa vsako jutro dajala zastoj mleko. Od nas je bilo pol ure hoda in vsako jutro sem šel peš. Neko jutro, ko sem se vračal domov, mi je mati prihitela naproti. Ko sem jo vprašal, kaj je, mi je povedala, da me iščejo. Bila je vsa prestrašena, kajti odpeljali so ji moža, za starejšega sina ni vedela, kje je, sedaj pa so hoteli še mene. Kako bo naprej sama s hčerko in otrokom. Obljubil sem ji, da bom tudi to kmalu rešil. Kmalu sva se razšla, ona domov, jaz pa po stranskih skritih poteh proti Novemu mestu. Zatekel sem se na Grm k Šončevim, kjer je stanovala moja sestra, ko je hodila v gimnazijo.

Tudi g. Šonca so že aretirali, in to dva dni po rojstvu dvojčkov. Ni jih niti videl. Njegova življenjska pot se je končala, tako kot očeta, v breznu pri Mihovcu. Pri njih sem bil do pomladi 1944. Bil sem kar koristen. Z ročnim prevoznim sredstvom sem jim iz reke vsak dan vozil vodo za pranje otroških pleničk. Na veliki teden (pred veliko nočjo) je bila proti Toplicam organizirana vojaška

akcija. Odšel sem za njo in varno prišel domov. Pri sosedu sem dobil velik (lojtrski) voz s konjem in nanj naložil vse, kar nam je še ostalo. Poklical sem sošolca, ki je bil pri stricu v Toplicah. Po roški ofenzivi še vedno niso bile vzpostavljene prometne povezave in nisva mogla v Ljubljano in nadaljevati šolanje. Tako se je z nami na vozu peljal do Novega mesta. V Bršljinu sem že prej za vse tri najel stanovanje, na sestro pa je že čakalo tudi delovno mesto. Na veliki ponedeljek sva dobila možnost, da prideva do Brežic in od tam po nemški strani do Ljubljane. Prva pot naju je peljala do ravnatelja klasične gimnazije, kjer sva mu vse povedala in vprašala za nasvet, kaj naj storiva. Rekel nama je, naj se takoj vpiševa in resno poprimeva za študij. Do konca šolskega leta sva opravila vse izpite, za jesenski rok pa pustila še grščino in latinščino. Med počitnicami sva se intenzivno učila, še pred začetkom šolskega leta zaključila 5. razred in se vpisala v naslednjega. Med šolanjem sva stanovala v Marijanišču, v današnjem Domu Ivana Cankarja.

Kako preživeti? Za mamo, sestro in malega sedemmesečnega brata je bil umik iz Straže v Bršljin praktično edina rešitev. Tam sem jim našel stanovanje, sestra pa tudi službo. S tem je lahko prevzela skrb za njih, jaz pa sem lahko razmišljal o svoji usodi. To mi je uspelo. S prijateljem sva prispela v Ljubljano in do vpisa v višji razred nadoknadila izgubo skoraj celega šolskega leta.

V 6. razredu sem zdržal do 1. 1. 1945, nato pa iz bojzani pred zimo pristopil k domobrancem. Tam sem delal v četni pisarni v Velikih Laščah. Ob koncu vojne je sledil umik čez Vršič na Koroško, od tam pa po angleški izdaji vrnitev v Slovenijo preko Kranja v škofove zavode, od koder sem bil kot mladoletnik po zaslišanju izpuščen.

Nisem vedel kam! Najbližje sta mi bili očetovi sestri v Domžalah.

Tam smo imeli tudi nekaj zemlje, pripravljene za gradnjo hiše. Tu smo se srečali jaz, mama, mali bratec in sestra, ki so peš iz Krškega preko Zasavja prišli iz Novega mesta. Sestra je takoj dobila službo, jaz pa sem bil tudi nekaj časa pri njih, ker sem za eno leto dobil prepoved študija. Hoteli so me spraviti v tovarno, da bi me imeli lažje pod kontrolo, pa sem raje odšel v Planino pri Rakeku k maminemu bratu. Bil je krojač in me je naučil šivati, jaz pa sem mu pomagal pri hišnih opravilih, tudi pri čuvanju sedmih otrok.

Kasneje sem odšel na Graben pri Sv. Gregorju. Tam sem opravljal kmečka opravila leto dni, kar so mi pri odhodu v pokoj tudi upoštevali v delovno dobo.

Po enem letu sem dobil dovoljenje za nadaljevanje študija in končal gimnazijo. Finančna sredstva za čas gimnazijskega in potem fakultetnega študija sem pridobival z inštrukcijami mlajših v Domžalah in v Ljubljani, med poletnimi počitnicami pa sem honorarno delal v gradbenem podjetju. «**D**»

**Aktualne novice,
ekspresne informacije,
v centru dogajanja!**

**Naj bo Radio Ognjišče
vaš radio št. 1!**

